

FINESTRA D'OPORTUNITAT

Agonia i revifada. Artur Mas salva l'onzena legislatura

per Miquel Gil ([@miquelgilcat](#))

Fins abans d'ahir, un dia abans de la data límit per investir el president de la Generalitat, semblava dat i beneït que l'onzena legislatura estava destinada a ser la més curta de la història del Parlament de Catalunya. Tot semblava indicar que ens trobàvem al capvespre d'una legislatura que havia nascut morta, per la impossibilitat, no matemàtica però sí pràctica, ja no només de construir una majoria de diputats operativa, sinó fins i tot d'investir un president de la Generalitat abans que acabés el dia 10 de gener.

Les posicions de **Junts pel Sí** i concretament de **Convergència Democràtica de Catalunya**, que defensaven la candidatura d'**Artur Mas**, i de la **Candidatura d'Unitat Popular**, que es negava a acceptar-la, semblaven definitivament encallades. L'amenaça d'una convocatòria automàtica d'eleccions, que es produïrien amb força seguretat el dia 6 de març i que no presagiaven res de bo pels principals partits en disputa, **CDC** i la **CUP**, sobrevolava les estèrils negociacions. És

segurament aquest factor que finalment, dissabte dia 9, va portar **CDC** a moure fitxa i a precipitar els fets: **Artur Mas** acceptava cedir la presidència a un altre membre del partit sempre que la **CUP** assegurés una majoria estable al Parlament cedint per norma a **Junts pel Sí** el vot de dos dels seus diputats (per sumar-ne 64, un més que les forces unionistes i **Catalunya Sí Que Es Pot**) i fent dimitir els diputats més contraris a l'acord. El sector dominant de la **CUP**, víctima de la seva retòrica, es va veure superat i va haver d'acceptar un acord que dinamitava la seva estratègia a mitjà termini de conformar un front d'esquerres. Amb l'acord signat, a les cinc de la tarda la presidenta del Parlament, **Carme Forcadell**, anunciava que vint-i-quatre hores després s'iniciaria un debat d'investidura. El dia següent **Carles Puigdemont**, el fins aleshores batlle convergent de Girona, era elegit 130è president de la Generalitat de Catalunya.

Per entendre els interessos en joc hi ha una pregunta general que convé plantejar-se: com pot ser que una investidura a la presidència de la Generalitat, normalment relativament ràpida i més o menys plàcida, hagi estat tan complicada i hagi requerit tantes dosis de creativitat i improvisació? La resposta la trobem en un seguit de fenòmens naturals que estan transformant el sistema de partits català i la seva lògica, un seguit de fenòmens que es deriven d'allò que solem anomenar "**El Procés**".

El canvi climàtic del Procés

En un article a **Finestra d'Oportunitat** la setmana passada, **Guillem Pujol** comparava el procés d'independència de Catalunya amb l'arquetípic Saturn que devora els seus fills. Potser, una metàfora més adequada fóra veure el Procés com el canvi en el clima i en les espècies que produeix l'impacte d'un **meteorit**, en aquest cas la **sentència 31/2010** del tribunal constitucional espanyol sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006: el Procés no s'està limitant a recompondre l'espai sobiranista (els fills de Saturn), sinó que també està transformant l'espai unionista (visualitzant-lo i dinamitant-lo alhora), així com el sistema de partits català en el seu conjunt i, fins i tot, juntament amb altres factors, el Règim de l'Oblit i la "Conllevància" del 78, règim a Catalunya que es concretava en el "fer com si" pujolià i en el mercadeig amb Madrid, vila, cort i concepte. En tot cas, és evident que l'espai sobiranista també està experimentant importants transformacions, fruit dels successius fenòmens naturals produïts pel Procés.

El primer d'aquests fenòmens fills del **meteorit 31/2010** i del **canvi climàtic del Procés** va ser una sèrie de terratrèmols de diferent magnitud: diverses reestructuracions de personal a l'interior i entre els partits existents. Algunes velles guàrdies vistes com un obstacle van caure (vegi's els tripartítics **Puigercós** i **Ridao** a **ERC**) i alguns agents lliures van canviar de filiació o van crear plataformes a l'òrbita dels partits sobiranistes ja existents, per la impossibilitat de mantenir-se on eren amb plantejaments sobiranistes (vegi's la desbandada del **PSC**: els **Maragall, Germà Bel, Marina Geli, Toni Comín** i **Fabián Mohedano, Joan Ignasi Elena**, etc.). El segon fenomen, encavalcat amb el primer, va resultar ser l'aparició de noves muntanyes conjuntament amb l'entrada del mar en zones abans de terra ferma: l'auge dels partits més explícits en el debat sobiranista, **ERC** i **Ciudadanos**, va anar acompanyat del declivi dels més ambigus, **CiU** i especialment el **PSC**, reduït a la **delegació catalana del PSOE**. El tercer fenomen, que encara s'està produint, és el de l'extinció dels dinosaures i l'aparició de noves espècies: un **PSC** que **Pere Navarro** i **Miquel Iceta** han deixat moribund i la **Unió** del lobbista **Josep Antoni Duran i Lleida** semblen destinats a desaparèixer, mentre que un nou espai sembla obrir-se amb el projecte d'**En Comú**, encapçalat per la carismàtica alcaldessa de Barcelona **Ada Colau**.

Pel que fa a aquest tercer fenomen, hi ha algunes espècies que encara es desconeix si sobreviuran en el nou clima o si periran amb els dinosaures. Sabrà la **Convergència Democràtica** d'**Artur Mas** evolucionar cap a formes de vida més aptes per al nou clima? Morirà la **CUP** a mans d'**En Comú**, el nou predador àpex de les esquerres en l'ecosistema que va apareixent? Aquests interrogants no resolts ajuden a entendre la qüestió concreta del pacte per la investidura d'aquest cap de setmana i què tenien a perdre els diferents partits independentistes en el supòsit d'unes noves eleccions.

Refundació avortada, mort per absorció i una victòria pírrica. Els perills d'unes noves eleccions

Convergència Democràtica de Catalunya es troba en un moment crític en què necessita refundar-se si vol evitar la sort dels dinosaures. Esquitxada per casos de corrupció i pel frau fiscal que s'imputa a la **família Pujol**, el partit busca un nou discurs, noves cares i noves sigles. Unes noves eleccions permetien certa aproximació a aquests objectius (un programa, uns candidats i unes sigles provisionals) però impedièren una renovació a fons. A llarg termini el que es juga **CDC** és el centre del tauler polític amb una Esquerra Republicana ascendent que, en cas d'eleccions immediates, probablement aconseguiria fer el temut **sorpasso**. Les petites burgesies i els defensors catalanistes de l'economia de mercat continuaran existint com a

sector amb necessitat de representació, però queda per veure si la **refundació de CDC** serà capaç de bastir un discurs potent i creïble per retenir-los o si per contra una **ERC catch-all d'Oriol Junqueras** li guanyarà la partida i s'emportarà el gruix d'aquests votants amb un **discurs centrista**. En aquest sentit, **CDC** haurà de decidir si vol seguir sent un partit catch-all, amb el perill d'assemblar-se massa a una **Esquerra Republicana més creïble en l'eix social**, o si per contra es defineix més clarament com un **partit liberal**, cosa que potser li faria més difícil l'expansió a curt termini però que almenys li mantindria un espai electoral diferenciat i més o menys protegit de la seducció d'**ERC** i del destí del **PSC** si sabés dotar aquest significat del contingut adequat (per exemple, incidint en l'existència de liberalismes més socials al costat d'altres de més llibertaris, i contraposant-se a una **ERC** de caràcter més socialista i intrusiu).

El risc de la **CUP** sembla encara més gran que el de **CDC**. La divisió en dues parts iguals dels votants de la seva darrera assemblea podria descriure's com la disputa entre els defensors d'un **front d'esquerres** i els proponents d'un **front patriòtic**. La prioritat de la revolució social contra la urgència de la independència nacional. **Ada Colau** o **Artur Mas**. Els mandarins presents al **Consell Polític de la CUP** van decantar la balança cap al front d'esquerres, opció preferida d'**Endavant-Osan** i **Anna Gabriel**, cosa que va generar les queixes dels defensors de fer la independència aquí i ara, liderats per **Poble Lliure** i per independents com **David Fernández** i **Antonio Baños**. L'aposta pel front d'esquerres suposava un gran **risc d'implosió de la CUP**, risc que Endavant semblava disposada a assumir, amb la convicció que a llarg termini la tria donaria els seus fruits. Per una banda la decisió presa feia pràcticament impossible qualsevol front independentista, ja que prescindia de **CDC** sempre que no estigués, en paraules d'**Endavant**, "incardinada" (sotmesa, subjugada) a un projecte de revolució social. Aquesta renúncia a la unitat independentista pel menyspreu de les classes mitjanes comportava la necessitat d'un apropament a **En Comú** i, en conseqüència, a una rebaixa en els objectius nacionals: la defensa d'un "**referèndum unilateral d'independència**", que hauria costat de distingir de la **consulta del 9 de novembre** de 2014. Aquesta aposta per convergir a la baixa amb **En Comú** podria haver suposat l'absorció d'un espai de l'esquerra independentista per part del projecte d'**Ada Colau**, sobretot si tenim en compte que **ERC**, en la seva disputa pel centre amb **CDC**, no s'hauria avingut fàcilment a un front extremista amb **En Comú** i la **CUP** que renunciés a la independència a curt termini. Ironies de la vida, ha estat **Artur Mas** qui probablement hagi salvat la **CUP** de l'abraçada de l'ós colauiana; la decepció amb la el partit anticapitalista expressada a Twitter per **Pablo Iglesias**, **Íñigo Errejón** i **Lluís Rabell** és molt significativa. L'oferta *in extremis* del president en funcions de retirar-se a favor d'un altre convergent feia impossible que els mandarins favorables al front d'esquerres mantinguessin el

seu “no” a la investidura sense entrar en greus contradiccions retòriques i sense destruir el partit definitivament. Per ara, salvats, si bé **desarticulats al Parlament** per un **Mas** que promet tornar després de la refundació del partit amb l’aura d’aquell qui es va sacrificar pel país i que sempre camina dues passes per davant dels seus il·lusos enterradors.

Unes noves eleccions tampoc prometien gaire res al tercer actor en escena, **Esquerra Republicana**. Sí, probablement haurien fet el *sorpasso* a **CDC** i haurien guanyat les eleccions, però a quin preu? Si la formació de govern ja ha estat prou difícil, unes noves eleccions prometien fer-la encara més diabòlica: probablement ni els independentistes ni els unionistes haurien assolit una majoria numèrica al Parlament i només l’espai d’**Ada Colau** hauria pogut desempatar la situació. L’**ERC d’Oriol Junqueras** hauria tingut una **victòria pírrica**, inútil, amarga. Si els independentistes, contra pronòstic, haguessin aconseguit una majoria absoluta, hauria estat molt difícil aconseguir una majoria parlamentària estable, amb una **CDC** ferida i sense necessitat de fer concessions socials generoses a les esquerres i amb una **CUP** dividida i mig absorbida per **En Comú**. Si, com es pensa, els independentistes no haguessin aconseguit aquesta majoria, **ERC** podria haver-se trobat en el dilema de seguir amb un bloqueig que portaria allargant-se des de setembre o de cedir a les pressions d’**Endavant** i constituir un **tercer tripartit** (experiment d’infausta memòria per als republicans) amb **En Comú** i la **CUP**, amb un abandó de l’espai centrista, amb un objectiu nacional rebaixat i amb la crítica despietada de la **CDC en procés de refundació**.

I ara, què? Artur Mas i Carles Puigdemont

De tot això el que es podem extreure és que qui porta la batuta del Procés és encara **Artur Mas**. Òbviament, ha hagut de fer concessions i empassar-se molts gripaus, com recorda sovint, però al final els millors jugadors no poden fer altra cosa que treure el millor profit de les cartes que tenen. Amb la mà difícil que tenia, l’ara expresident de la Generalitat ha aconseguit una majoria estable per un govern que ha d’enfrontar-se amb l’Estat espanyol, ha doblegat **Anna Gabriel** i **Endavant** atrapant-los en el seu propi discurs, ha desarticulat políticament la **CUP** i ha nomenat personalment un successor, cosa aquesta darrera que va deixar molt clar en la seva roda de premsa de dissabte. També va deixar molt clar que no abandona la política i que pilotarà la refundació del partit (cosa que significa que manté la confiança absoluta dels seus i que continua dirigint la formació) i va deixar entreveure que tornarà quan va desafiar aquells que “encara no el coneixen”.

Pel que fa al nou president de la Generalitat, queda per veure si respondrà més al perfil de **Tiberi Claudi Cèsar**, més conegut com l'emperador romà **Claudi**, o al de **Dmitri Medvédev**, president de Rússia de 2008 a 2012. **Claudi**, amb qui **Puigdemont** té una curiosa semblança facial, va ser entronitzat per la Guàrdia Pretoriana després de l'assassinat de l'emperador **Cal·lígula**, tant pel fet que era l'últim home adult supervivent de la seva dinastia com perquè era coix i tartamut i creien que seria fàcil de controlar, a diferència del seu inestable predecessor. Un cop al poder **Claudi** va demostrar una gran habilitat política i de gestió, i, si bé mai va ser tan enèrgic com els seus predecessors, va saber treure màxim rendiment de la seva posició. **Medvédev**, per la seva banda, és un home de confiança del líder indiscutible de Rússia, **Vladimir Putin**, a qui va substituir com a president el 2008 per la impossibilitat legal de **Putin** de concórrer per tercera vegada consecutiva en unes eleccions presidencials. Durant aquells anys **Putin** va ser nomenat primer ministre i si bé legalment el president rus té certa primacia, és prou conegut que entre 2008 i 2012 qui manava a Rússia era el primer ministre.